

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 280 sahifa,
22-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Pedagog kadrlar tayyorlashda microteaching metodining tashkiliy asoslari va uni samarali qo'llash mexanizmlari.....	10
<i>Abdiqayumova Malika</i>	
Ijtimoiy pedagogik faoliyatning bolalarning moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni	14
<i>Abdullayeva Yulduz Qurbon qizi, Xudayberdiyeva Zilola Azamat qizi</i>	
Talabalarning og'zaki nutqini interfaol usullar yordamida rivojlantirish	18
<i>Atamirzayeva Ezoza</i>	
English Language Barriers Among Rural Ecotourism Guides in Uzbekistan	22
<i>Aminova Asilaxon Sobir qizi</i>	
Совершенствование методов обучения студентов эффективному управлению временем на основе тайм-менеджмента.....	25
<i>Уразова М. Б., Абатова У. Б.</i>	
Zamonaviy ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni va samaradorligi	30
<i>Xurramova Dilso'z Baxtiyor qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin asosida ta'limni tashkil etishning pedagogik ahamiyati.....	33
<i>Gaipova Akjunis Qayratovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda o'zini o'zi tashkil etish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati.....	37
<i>Alimov Bekzod Nematovich</i>	
O'qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanish tadbirlarini maktab darajasida boshqarishning integratsiyalashgan yondashuvi	41
<i>Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi</i>	
Talabalarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlar	48
<i>Xurramova Sanobar Mahmatmurod qizi</i>	
Pedagogical Integration as a Factor of Humanization in Professional Teacher Education	53
<i>Yusupova Mukhabbat Anatolyevna</i>	
Yoshlarda iqtisodiy tafakkur shakllanishida etnik muhitning ta'siri.....	58
<i>Erkinova Sevara Najmiddin qiz</i>	
Innovative Approaches to Teaching English in Higher Education: a Methodological Study	61
<i>Gulsara Khakimova</i>	
Bo'lajak pedagoglarda kognitiv faollikni rivojlantirishda neyropedagogika asoslari.....	63
<i>Hikmatova Jamila Fatox qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning eshituv idrokini rivojlantirish texnologiyalari.....	68
<i>I. S. Xamrayeva, Nuriddinova Muxayyo Ishxodjayevna</i>	
Badiiy matn asosida nutqiy ko'nikmalar va ijodiy tafakkur integratsiyasini ta'minlash metodikasi	73
<i>Jo'rayeva Sevinch Abdialim qizi</i>	
Etnopedagogik muhitda maktabgacha katta yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish.....	77
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Malaka oshirish jarayonida muammoga asoslangan o'qitish vositasida MTT tarbiyachilarining 4K ko'nikmasini rivojlantirish texnologiyasi	81
<i>Ravshanova Xafiza Komilovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida xalq og'zaki ijodi vositalaridan (ertak, maqol, qo'shiq, afsona, doston va boshqalar) foydalanishning nazariy asoslari, xalqaro va milliy tajribasi	85
<i>Tog'ayeva Munisa Muxammadiyevna</i>	
Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish asosida kelajakdagi o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini shakllantirish	89
<i>Tursunova Elmira Ulug'bekovna, Rayimova Mushtariy Raup qizi</i>	
Sensor integratsiya autizm spektori buzilishi bo'lgan bolalarning xulq-atvor va hissiy holatiga ta'siri.....	91
<i>Xamidova Muyassar Polsaidovna, Abdullayeva Muslima Shovkat qizi</i>	

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	96
<i>Xoshimova Dilobar Kuchkarovna, Nortosheva Dildora Orif qizi, Avazmurodova Mehribon Sharif qizi</i>	
Инновационная методика нравственного воспитания в начальных классах: подход межпредметной интеграции	101
<i>Улугмурадова Шохсанам</i>	
Shaxs o'z-o'zini anglashining ijtimoiy-psixologik jihatlari	105
<i>Bobonazarov Oybek Shoyim o'g'li</i>	
Samarqand arxitektura-qurilish instituti va shahar infratuzilmasi rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik (1950–1990yy).....	108
<i>Abulqosimova Dildora Asrorovna, O'ralov Sodiqjon</i>	
Tabiatshunoslik darslarida steam yondashuvi asosida ta'limni tashkil etish metodlari	111
<i>Gulnora Narmatova Tojiyevna</i>	
AI-Mediated Coil in Oral English Teacher Education: a Didactic Model for Developing Intercultural Communicative Competence.....	115
<i>Mukhammadiyeva Khalima Saidakhmadovna</i>	
Pedagogik faoliyatda kasbiy stress jarayonining ijtimoiy psixologik xususiyatlari	119
<i>Xotamova Madinabonu Iloxmon qizi</i>	
Pedagogik mahorat fani asosida bo'lajak o'qituvchilarning refleksiv ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	123
<i>Xurramova Mohidil Baxtiyorovna</i>	
Bo'lajak kutubxonachilarda ilm-fanga oid bilimlarni o'zlashtirish malakasini shakllantirish	126
<i>O'rozov Abdurasul Norboyevich</i>	
Методологические подходы к развитию духовно-творческого потенциала детей младшего школьного возраста	130
<i>Хасанова Гулшод Касимовна</i>	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	134
<i>Rustamova Shoxista Omonjonovna</i>	
O'rta maktab yoshidagi o'quvchilarda voleybol mashg'ulotlarining psixoemotsional holat va ijtimoiy faollikka ta'siri	138
<i>Xonimqulova Durdona</i>	
Farzandlar tarbiyasida otalik va onalik hissining shakllanishining o'ziga xosligi	141
<i>Tursunboyeva Gavharoy Abdivohid qizi</i>	
O'quv jarayonida raqamli kontent (elektron darslik, multimedia materiallari) yaratish texnologiyalari.....	145
<i>Quvatov Shuxrat Akmurodovich, Rashidov Anvarjon Sharipovich</i>	
Scratch dasturida harflarni vizuallashtirish orqali 1-sinf o'quvchilarining tasavvurlarini rivojlantirish usullarini takomillashtirish.....	150
<i>Normurodova Sadoqat Xoliqulovna</i>	
Vaqttni boshqarish hamda to'g'ri taqsimlashning pedagog hayoti va faoliyatidagi ahamiyati.....	155
<i>Tursunova Nilufar</i>	
Sun'iy intellektning ingliz tili o'qitishdagi roli	159
<i>Burxonova Aziza Ikhtiyorovna, Negova Feruza Sharifovna</i>	
Разработка системы адаптивной генерации контрольных вопросов из учебных материалов на узбекском языке на основе гибридного подхода ИИ и таксономии Блума	162
<i>Бегалиев Жалолiddин Камолiddинович, Маматов Ислombек Ильесович</i>	
Применение данных беспилотной авиации для обновления картографических данных	168
<i>Хакимов Дониёр Бахтиёр угли, Бурунова Муниса Баходировна</i>	
The Role and Significance of the Acmeological Approach in the Managerial Activity of School Principals.....	172
<i>Normurodova Aziza Zuxriddin qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda tarbiya darslarini samarali tashkil etishga o'rgatish: mazmuni, shakli va metodlari ..	178
<i>Sheraliyeva Nasiba Alimkulovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy xulq-atvorni shakllantirishda ota-ona tarbiya uslublarining pedagogik imkoniyatlari.....	184
<i>Ashurova Aziza Erkinovna</i>	

Mintaqaviy sanoat korxonalarining biznes jarayonlarini tahlil qilish va baholashning zamonaviy usullari (BPM, Lean, Six Sigma yondashuvlari misolida)	188
<i>Azimova Maxfuza Rashidovna</i>	
O'zbekistonda turli etnik guruhlarda mehnat motivatsiyasining qiyosiy tahlili.....	193
<i>Erkinova Sevara Najmiddin qizi, Saidakbarova E'zozaxon Muzaffar qizi</i>	
"Geogebra" dasturi yordamida geometriya va matematik analiz kursini o'qitishda vizual tafakkurni rivojlantirish metodikasi.....	196
<i>Fayzullayeva E'zoza O'tkir qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida raqamli transformatsiya texnologiyalarini qo'llashning zarurati.....	200
<i>Musurmanova Shodiya Xolmuratovna</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va sun'iy intellekt asosida ta'lim jarayonini takomillashtirish.....	204
<i>O'ktamov Madadjon O'ktam o'g'li, Boymurodova Shahzoda Alisher qizi</i>	
Gimnastikada akrobatik mashqlarni rivojlantirish metodikasi	208
<i>Raxmatova Nodira Muxtorjon qizi</i>	
Suggestiv metodlar asosida xulqi og'ishgan bolalar uchun tarbiyaviy mashg'ulotlarni loyihalash	212
<i>Shermatova Manzura Ikromjanovna</i>	
Tabaqalashtirilgan yondashuv asosida tayyorlov guruh tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorlash ...	216
<i>Sanayeva S. B., Toshqulova Z. U.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirishning dolzarbligi.....	220
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Понятие искусственного интеллекта в контексте образования и его педагогические функции	224
<i>Каримова Сабина Собировна</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy barqarorlik ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari....	230
<i>Akramjonova Feruza Akramjonovna</i>	
Demografik yuklama sharoitida maktab pedagogik jamoasini samarali boshqarishning hr-strategiyalari.....	233
<i>Axmadqulova Ozodaxon Hamidullo qizi</i>	
Kasbiy identifikatsiya – shaxsning kasbiy o'zligini shakllantirish omili sifatida	236
<i>Bazarov Xayotbek Ne'matovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida qoraqalpoq xalq ertaklari asosida multimediyali mahsulotlar yaratish samaradorligi.....	240
<i>Bekimbetova Aynagul Amangeldievna, Ollaberganova Mohira</i>	
Odam anatomiyasi va fiziologiyasi darslarida muammoli ta'lim texnologiyalari orqali talabalarning ijodiy izlanuvchanligini faollashtirish.....	245
<i>Haydarova Pardaxol Boboqulovna</i>	
Chet el va O'zbekiston tajribasida ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etishning metodologiyasi	249
<i>Inomova Madina</i>	
Boshlag'ich ta'lim tabiiy fanlarini o'qitishda o'quvchilarning ijodkorligini shakllantirish metodikasi.....	253
<i>Ismatova Zulayho Asadovna, Avazova Gulnoza Qodirjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishning samarali yo'llari	256
<i>Ismatova Zulayho Asadovna, Xamroyeva Ozoda Norbo'ta qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning so'z boyligi va nutqiy ko'nikmalarini shakllantirish	259
<i>Mambetova Lobar Mirzavali qizi, Rajabova Nafisaxon Dilmurod qizi</i>	
Kasbiy faoliyatda pedagogik improvizatsiya ijodiy kompetensiya sifatida	264
<i>Miraxmedova Dilafro'zxon Nurilloxon qizi, Jo'rayeva Gulshodaxon Ibrohimjon qizi</i>	
Media savodxonlik tushunchasi va uning pedagogik ta'limdagi ahamiyati.....	267
<i>Salomova Lobar Sobir qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirish metodikasi	271
<i>Tursunova Malika Baxtiyor qizi, Aminova Oltinay Davranbek qizi</i>	
STEAM texnologiyasi asosida o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi	274
<i>Xaydarova Dilafuz Abdukurim qizi</i>	

INNOVATSION TA'LIM MUHITIDA BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA ESTETIK TARBIYANI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Tursunova Malika Baxtiyor qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti
"Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi kafedrası" katta o'qituvchisi, PhD

Aminova Oltinay Davranbek qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti
Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang'ich ta'lim)
1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada innovatsion ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirish metodikasining pedagogik asoslari yoritiladi. Tadqiqotda innovatsion yondashuvlar estetik kompetensiyalarni rivojlantirish vositasi sifatida tahlil qilinib, amaliy natijalar asoslab beriladi. Shuningdek, mazkur izlanishda estetik tarbiyaning pedagogik ahamiyati, innovatsion yondashuvlar asosida estetik kompetensiyalarni shakllantirish mexanizmlari hamda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari yoritilgan. Tajriba-sinov ishlari natijalari estetik tarbiyani innovatsion muhit orqali shakllantirish samaradorligini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: estetik tarbiya, innovatsion ta'lim muhiti, boshlang'ich sinf, pedagogik metodika, estetik kompetensiya, ijodiy faoliyat, integratsiya.

Abstract: This article highlights the pedagogical foundations of the methodology for the formation of aesthetic education in primary school students in an innovative educational environment. In the study, innovative approaches are analyzed as a means of developing aesthetic competencies, and practical results are substantiated. The study also highlights the pedagogical significance of aesthetic education, the mechanisms for the formation of aesthetic competencies based on innovative approaches, and the possibilities of using modern educational technologies. The results of the experimental work confirm the effectiveness of the formation of aesthetic education through an innovative environment.

Key words: aesthetic education, innovative educational environment, primary school, pedagogical methodology, aesthetic competence, creative activity, integration.

Аннотация: В данной статье освещаются педагогические основы методики формирования эстетического воспитания учащихся начальных классов в инновационной образовательной среде. В исследовании инновационные подходы анализируются как средство развития эстетических компетенций и обосновываются практические результаты. Также в исследовании освещены педагогическое значение эстетического воспитания, механизмы формирования эстетических компетенций на основе инновационных подходов и возможности использования современных образовательных технологий. Результаты экспериментальной работы подтверждают эффективность формирования эстетического воспитания через инновационную среду.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, инновационная образовательная среда, начальная школа, педагогическая методика, эстетическая компетентность, творческая деятельность, интеграция.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi oldida shaxsni har tomonlama rivojlantirish, xususan, estetik dunyoqarashga ega bo'lgan barkamol avlodni tarbiyalash dolzarb vazifaga aylandi. Boshlang'ich sinf bosqichi o'quvchining shaxs sifatida shakllanishida muhim poydevor bo'lib, aynan shu davrda estetik his-tuyg'ular, did va qadriyatlar tizimi faol rivojlanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Innovatsion ta'lim muhiti esa o'quvchilarni faollikka undovchi, ijodkorlikni qo'llab-quvvatlovchi va estetik idrokni rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik makon sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirishni innovatsion metodlar asosida tashkil etish ilmiy-pedagogik jihatdan asoslangan metodikani talab etadi.

Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsni faqat bilimlar bilan qurollantirish emas, balki uning estetik didi, hissiy madaniyati va ijodiy salohiyatini rivojlantirish muhim pedagogik vazifa sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich sinf davri o'quvchilarning estetik idroki va dunyoqarashi shakllanadigan muhim bosqich hisoblanadi ^[1].

Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyevning ta'kidlaganlaridek, "O'zbekistonda amalga oshirilayotgan e'tiborga molik ishlar, xususan, ilm-fan, ta'lim-tarbiya, madaniyat, san'at va adabiyot sohalarini izchil rivojlantirish, bozor iqtisodiyoti sharoitida ilm va ijod ahlini har tomonlama qo'llab-quvvatlash, kitobxonlik madaniyatini oshirish kabi vazifalar davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylangani" tahsinga sazovordir ^[8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Innovatsion ta'lim muhiti o'quv jarayonining mazmuni, shakli va metodlarini yangilash orqali o'quvchini faol subyektga aylantiradi. Bunday muhitda estetik tarbiya an'anaviy yondashuvdan farqli ravishda interfaol, integrativ va texnologik vositalar asosida amalga oshiriladi ^[4].

Mazkur maqolaning maqsadi innovatsion ta'lim muhiti sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirish metodikasini ilmiy asoslash va uning samaradorligini aniqlashdan iborat.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kuzatishlar shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirish jarayoni innovatsion ta'lim muhiti bilan uzviy bog'liq holda tashkil etilgandagina yuqori pedagogik samaradorlikka erishiladi. Olingan natijalar estetik tarbiyani an'anaviy reproduktiv yondashuv asosida emas, balki faol, integrativ va ijodiy jarayon sifatida tashkil etish zarurligini tasdiqlaydi

Izlanishlar natijasida ijobiy o'zgarishlar, avvalo, innovatsion ta'lim muhitining o'quvchilar psixologiyasiga moslashuvchanligi bilan izohlanadi. Xususan, multimedia vositalari, vizual materiallar, interfaol topshiriqlar va ijodiy faoliyatga yo'naltirilgan metodlar o'quvchilarning estetik idrokini faollashtirib, ularning hissiy sezgirligini kuchaytirgani aniqlandi. Bu holat estetik tarbiyaning faqat san'at darslari bilan chegaralanib qolmasdan, ta'limning barcha fanlari bilan integratsiyalashgan holda olib borilishi zarurligini ko'rsatadi.

Izlanishlar shuni ko'rsatadiki, mavjud ilmiy qarashlar bilan qiyosiy tahlil qilinganda, innovatsion yondashuvlar estetik kompetensiyalarni shakllantirishda an'anaviy metodlarga nisbatan barqarorroq va uzoq muddatli natija berishini ko'rsatdi. Adabiyotlarda estetik tarbiya ko'proq axloqiy yoki badiiy tarbiya doirasida talqin qilingan bo'lsa, mazkur tadqiqotda u shaxsning ijodiy tafakkuri, emotsional madaniyati va ijtimoiy moslashuvchanligi bilan bog'liq kompleks pedagogik hodisa sifatida asoslandi.

Muhokama jarayonlarida innovatsion ta'lim muhitida estetik tarbiya samaradorligi quyidagi pedagogik shart-sharoitlarga bevosita bog'liq:

- o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish;
- ta'lim mazmunining estetik komponentlar bilan boyitilishi;
- o'qituvchining innovatsion va estetik-pedagogik kompetensiyasining yetarli darajada shakllanganligi;
- o'quv jarayonida ijodiy muhitning mavjudligi.

Shuningdek, izlanishlar shuni ko'rsatdiki, innovatsion metodlar asosida tashkil etilgan estetik mashg'ulotlar o'quvchilarda mustaqil fikrlash, go'zallikni idrok etish va baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa estetik tarbiyani faqat nazariy bilimlar majmui sifatida emas, balki amaliy-estetik tajriba orqali shakllantirish zarurligini anglatadi.

Boshlang'ich sinf ta'limida innovatsion ta'lim muhitini estetik tarbiya bilan uyg'unlashtirish masalasi yetarli darajada tizimlashtirilmaganini hisobga olsak, ushbu izlapedagogika faniga muayyan ilmiy yangilik olib kiradi.

Umuman olganda, muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion ta'lim muhiti estetik tarbiyani shakllantirishda faqat vosita emas, balki muhim pedagogik omil sifatida namoyon bo'ladi. Bu esa boshlang'ich ta'lim tizimida estetik tarbiyani tashkil etishda yangicha metodik yondashuvlarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish zarurligini asoslaydi.

Izlanishlar tizimli, kompetensiyaviy va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlarga tayanadi va quyidagi metodlardan foydalanilgan:

- 1) ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish;
- 2) pedagogik kuzatuv va suhbat;
- 3) diagnostik topshiriqlar;
- 4) tajriba-sinov ishlari;
- 5) natijalarni statistik tahlil qilish.

Tajriba jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalari, multimedia vositalari, integratsiyalashgan darslar hamda ijodiy mashg'ulotlar qo'llanildi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, estetik tarbiya masalasi pedagogika fanida muhim yo'nalishlardan biri sifatida o'rganilgan. Milliy pedagogik merosda estetik tarbiya axloqiy kamolot bilan uzviy bog'liq holda talqin etiladi ^[1].

Xorijiy tadqiqotlarda esa estetik tarbiya ijodiy tafakkur, emotsional intellekt va madaniy kompetensiyalarni rivojlantirish omili sifatida baholanadi ^[6]. Innovatsion ta'lim muhiti esa estetik faoliyatni tashkil etishda qulay pedagogik sharoit yaratishi bilan ajralib turadi ^[7].

Shu bilan birga, adabiyotlar tahlili boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani innovatsion yondashuv asosida shakllantirish metodikasi yetarli darajada tizimlashtirilmaganini ko'rsatadi.

Tajriba-sinov ishlari davomida innovatsion ta'lim muhiti asosida ishlab chiqilgan metodika qo'llanildi. Natijalar quyidagi ijobiy o'zgarishlarni ko'rsatdi:

- a) o'quvchilarning estetik idroki va tasavvur doirasi kengaydi;
- b) badiiy matn va san'at asarlarini tahlil qilish ko'nikmalari shakllandi;
- c) ijodiy faoliyatga bo'lgan qiziqish oshdi;
- d) estetik qadriyatlarga ongli munosabat paydo bo'ldi.

Nazorat va tajriba guruhlarini natijalari taqqoslanganda, innovatsion metodika asosida o'qitilgan o'quvchilarda estetik kompetensiya darajasi sezilarli oshgani aniqlandi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Innovatsion ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik tarbiyani shakllantirish metodikasi o'quvchilarning estetik kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita ekanligi isbotlandi. Ushbu metodika ta'lim jarayonining sifatini oshirishga, o'quvchilarda go'zallikni anglash, qadrlash va yaratishga bo'lgan ehtiyojni shakllantirishga xizmat qiladi.

Amaliyotga joriy etish uchun quyidagi takliflar ilgari suriladi:

- 1) boshlang'ich ta'limda integratsiyalashgan estetik mashg'ulotlarni kengaytirish;
- 2) innovatsion pedagogik texnologiyalarni tizimli qo'llash;
- 3) o'qituvchilarning estetik-pedagogik kompetensiyasini oshirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent, 2019.
1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent, 2021.
2. Safarova R. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi. – Toshkent, 2020.
3. Muslimov N. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent, 2019.
4. Slastyonin V.A. Pedagogika. – Moskva, 2018.
5. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Cambridge, 1978.
6. Dewey J. Art as Experience. – New York, 2005.
7. Saidnazarova G.B. Tarbiya fanini o'qitish metodikasi "Kamolot" nashriyoti. Buxoro -2024.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.